

ב"ה

גליון
נעימות ישראל

דרושים והדרכות בעניני עבודת השי"ת

מכש"ת הגה"צ

הרב ישראל חיים קאהן שליט"א

רב ואב"ד תולדות אהרן

על פרשיות השבוע ומועדי השנה

יו"ל בעה"י ע"י

ישיבת האר"י שבחבורה

בית שמוש

פרשת פנחס

טעמו וראו כי טוב ה'

הננו להודיע כי בעזה"י

ניתן לשמוע את שיעורי

כש"ת הגה"צ מורנו הרב שליט"א

במערכת קול הלשון

073-2951818

יש להקיש מיד בפתיחה 2

להארות והערות

בטל 0737320404

y95303870@gmail.com

m

פרשת פנחס

שמירת המחשבה

יבאר שהפחד השורר בארץ ישראל בא לעורר
שיש להתחזק בקדושת המחשבה ושמירת העינים,
שע"י זה יכולים להתקשר עם השי"ת ולהרגיש
חיות דקדושה

ועוד, הלא הלכה בידע שעשו שונא
ליעקב, ואם התחייבו המדינים
מיתה על מה שחשבו להרע לישראל,
א"כ נתחייבו כל אומות העולם כליה,
שהרי בכל דורו ודור עומדים עלינו
לכלותינו.

עוד יש לבאר, מה שכתוב 'כי צוררים'
לשון הווה. הלא יצאו אליהם
למלחמה על מה שהיה כבר במעשה
כזבי, ואמאי נקט לשון הווה שמשמע
שעדיין צוררים הם לישראל.

צורך את המדינים והכיתם אותם. כי
צוררים הם לכם בנכליהם אשר
נכלו לכם על דבר פעור (במדבר כה יז-ח).

והקשו בספה"ק נועם אלימלך דברי
חיים, שיש לדקדק בדברי
הכתוב 'כי צוררים הם לכם בנכליהם',
כלומר, שהמדינים צוררים את ישראל
במחשבותיהם. וקשה, וכי במחשבה
לבד הרעו לישראל, הלא גם פעלו
המעשה גם כן בדבר פעור וכזבי כנאמר
בתורה.

דפערור או מעשה דכזבי, ועל ידי הדיבור שדברו בם נפלו לישראל הרהורי תאוות.

ומוסיף עוד, שהכלל בזה שבכל פעם שאחד מישראל עובר עבירה, נברא קליפה ר"ל. וכל זמן שהקליפה בעולם אזי נופלים מחשבות רעות לאדם מאותה העבירה וצריך האדם השב בתשובה לבער הקליפה ההיא מן הארץ.

וגם בנידון דידן, כל זמן שהיו אותם הרשעים המדינים בעולם, אז היו עדיין הרהורי עבירה דפערור שולטים בישראל לבלבל להם המחשבה. ולכך נצטוה משה רבינו עליו השלום לנקום בהם נקמת ה', ולכן נאמר 'כי צוררים הם לכם' לשון הוה, כי עדיין הם צוררים לכם. ומפרש הכתוב במה, 'בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור', פירוש באותן המחשבות הרעות המתהווים לכם בדברכם במעשה דפערור ועל דבר כזבי כו', ולכך תבערו אותם מן הארץ ותהיו טהורים וקדושים ובערת הרע מקרבך. עכתוד"ק.

ג

עיקר הדביקות להשי"ת הוא ע"י קדושה וטהרה

ובבדי להבין הדברים, יש להקדים ולהרחיב בזה, כי הנה ידוע

א

התעוררות בימים אלו כאשר שורר פחד ורעדה ברחובות קריה

ועתה בימים אלו, כאשר נתקיים בנו (דברים לב כה) 'מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה', וכל ישראל בכל מקומות מושבותיהם בארץ ישראל נתונים בפחד ורעדה מאימת הישמעאלים המרעישים את הארץ, יש להתבונן ולשים אל לב, מה ראה ה' על ככה, כי אין מקרה בעולם אלא הכל בהשגחה עליונה, ואלו המתעלמים מכך ואומרים מקרה הוא שהתפרעו הישמעאלים, עליהם אומר הכתוב (ויקרא כו כז-כח) 'והלכתם עמי בקרי, והלכתי עמכם בחמת קרי', והן ידוע כי הזמן גרמא וכל ענין קשור אל הפרשה, על כן יש להתעורר ולהתבונן מה נוכל ללמוד מפרשתינו בענינים העומדים על הפרק.

ב

מלחמת מדין נגד הקליפות שנבראו מהרהורי עבירה

ובספר הקדוש נועם אלימלך בפרשתינו מבאר, כי עיקר כוונת הבורא ברוך הוא בנקמתו במדין היה מחמת גודל המחשבות והרהורים רעים שנתהוו לישראל על ידם בדברם בסיפור המעשה

ותחילה לכל דבר. והיינו, שהקשר וההתחברות והדביקות שיש לישראל עם השי"ת הוא על ידי המחשבה, וכמו שכתוב 'יעקב חבל נחלתו' שיש חבל המקשר את ישראל עם אבינו שבשמים, והוא חבל המחשבה, שמחשבתו מתדבקת במחשבה האלוקית.

ה

ע"י מחשבת קדושה מרגיש חיות בעבודת השי"ת

ודבר זה נראה בחוש, כי כאשר חושב מחשבות קדושות, ומתנהג בקדושה וטהרה, מיד מתחיל להרגיש חיות והתעוררות דקדושה בעת התפילה והלימוד, ובשבתות וימים טובים, כמאמר הכתוב 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום' שעל ידי הדביקות נעשה האדם חי, ולא כאותם שנחשבים כמתים בעולם שאין להם שום תכלית ומטרה, אלא יום רודף יום, וכל מה שנמצא ברעיונם ומחשבתם הוא רק כיצד להביא טרף מזונם, ואין להם שום רצון וחפץ ושאיפה בעולם.

הרי, שהדבר היחידי שגורם לסלק השכינה מישראל ולנתק החבל המקשר ביננו לבין אבינו שבשמים, הוא כשמתנהגים היפך מהקדושה, ומידה

שעיקר הקשר שיש בין ישראל לאבינו שבשמים הוא על ידי שמתנהג בקדושה וטהרה, וכמו שכתוב 'כי עם קדוש אתה לה' אלקיך'. והיינו שהתואר שניתן לישראל הוא 'עם קדוש', וזהו עיקר מהותם ועצמותם.

וכן מצינו במקראות שבתורה, שמצד אחד נאמר (ויקרא טז טז) 'השוכן איתם בתוך טומאותם', שהשי"ת שורה אצל האדם בכל עת ובכל מצב אף כשהוא בטומאה. ומצד שני מצינו שכתוב (דברים כג טו) 'והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריו', שכאשר יש פירצה בעניני קדושה, מיד מסתלקת השכינה. ולכאורה הוי סתירה בין הכתובים.

אמנם הענין בזה הוא, שכל זמן שהאדם לא נפל בעניני קדושה, אף שהוא רחוק ומנותק מהשי"ת, מ"מ שוכן השי"ת בקרבו על אף טומאתו, אך אם הפגם נוגע לעניני קדושה וטהרה, מיד שב השי"ת מאחריו ומסתלק ממנו. ומכאן שעיקר הקשר שיש לישראל עם השי"ת הוא ע"י הקדושה.

ד

עיקר הקדושה תלוי במחשבה

עוד יסוד יש לידע, כי עיקר הקדושה תלוי במחשבה, שהוא שורש

ז

החושב מהשי"ת מושגח בפרטות

ואיתא ברמב"ם (מורה נבוכים) שכל זמן שהאדם חושב ומתדבק

בהשי"ת, יש לו שמירה עליונה והוא מושגח בפרטות יותר מכל שאר ברואי העולם.

ומדבריו למדנו, כי באם חושב מחשבות קדושות של דביקות בהשי"ת, הרי הוא שמור מלמעלה ומשוגח בפרטות.

ונודע מאמר הבעש"ט הק' שהיכן שהאדם חושב, שם הוא.

ולפי"ז אם דבוק במחשבתו בהשי"ת, כאילו שוכן בעליונים. ולהיפך ח"ו אם נפרד מהשי"ת הריהו דר למטה במקום הפירוד.

ח

ע"י שמתדבק בהשי"ת יש לו שמירה עליונה

ועל פי הדברים האמורים מפרש כ"ק אאמו"ר זצוק"ל מאמר הכתוב כי אתה ה' מחסי', שכאשר האדם בוטח וסומך בה', שהוא מחסה ומגן לו, וכיון

טובה מרובה, שכאשר מתנהגים בקדושה וטהרה ושמירת המחשבה מגיעים לדביקות עליונה והתחברות עם אבינו שבשמים.

אך כאשר האדם נכשל בעבירה, נעשה פגם שכורת ומנתק את האדם מהבורא, ובורא קליפות שהם כמו קליפה המסתרת את הפרי, כמו כן הם גורמים להעמיד מחיצה ומבדלת בין האדם להשי"ת, ומחמת קליפה זו נמשך להאדם הרהורים ומחשבות זרות השייכים לחטא ההוא שפגם בו.

ו

יש לעשות שמירה ומעקה למחשבה

ומובא מהרה"ק מהרש"ל מלענטשנא זי"ע, על הפסוק (דברים כב ח) 'ועשית מעקה לגגך', שהגג מרמז על החלק הגבוה שהוא המחשבה שבמוח, וצריך לעשות מעקה ושמירה על המחשבה שלא יפול הנופל ממנו. והרמז בזה, כי מעק"ה ר"ת ה'רהורי ע'בירה ק'שים מ'עבירה (יומא כט ע"א). ו'גגך' עולה כמנין כ"ו שהוא שם הוי"ה, והיינו שעל ידי ששומר את מחשבתו בקדושה וטהרה זוכה להתדבק בהוי"ה ית"ש.

שנגזר שם צפון מפני שהוא במצפון מהחמה כמ"ש האבן עזרא, עכת"ד.

והוסיף בשם משמואל לפרש בזה הפסוק (ויקרא ו יח) במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת. שתלה הכתוב חטאת לשחיתת צפון, כמו העולה ששחיתתה בצפון, ונראה מכך כאילו היה עיקר צד צפון לעולה. והטעם הוא כאמור, שהעולה בא על פגם המחשבה שצפונה בתוך גנזי הלב.

אך לפי"ז יש להבין מדוע חטאת טעונה צפון, כי חטאת באה על מעשה עבירה נגלית בלי מחשבה לחטא, היפוך העולה.

ומבאר בשם משמואל, שענין השוגג שהזדמן לאיש ישראלי לעבור עליו בלי דעת, הוא מחמת שבודאי מכבר השתוקק לאותו דבר אף שהיה זהיר מלעשותו מחמת ציווי השי"ת, מ"מ מאחר שהשתוקק לזה הרי יש לו חיבור לזה הדבר, ועל כן מזדמן אליו הדבר הזה לעבור עליו בשוגג, והכפרה היא על מה שהשתוקק אליו כבר, וא"כ שוב הכפרה על שורש החטא שהביאו לזה והיא המחשבה ע"כ טעונה ג"כ צפון, וזה שתלויה בעולה, להורות כי החטאת נמי הכפרה על הרהור הלב כמו עולה. עכד"ק.

שחושב ומתדבק בהשי"ת אזי 'עליון שמת מעונך' שזוכה להתדבק בעליונים ולהיות מעונו ומקום דירתו למעלה דבוק בחי העולמים. וכמאמר הבעש"ט דלעיל שהיכן שחושב שם מקומו. ואז מובטח לו 'לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך' כדברי הרמב"ם שהוא מושגח בפרטות.

ונמצא כי העיקר הוא המחשבה, ובמקום אשר תהיה מחשבתו, שם הוא האדם, אם מתדבק בטוב הריהו טוב ומתעלה ומתדבק בעליונים, ואם ח"ו מתדבק ברע, נשחתת נשמתו רח"ל. וכשם שפגם המחשבה הוא פגם נורא, כמאמר חז"ל (יומא כט ע"א) הרהורי עבירה קשים מעבירה, כך מידה טובה מרובה, שקדושת המחשבה מרוממת את האדם ומדבקתו להשי"ת גבוה מעל גבוה.

ט

מה שחטא בשוגג שורשו במחשבת לבו

ומובא מהרה"ק האבני נזר מסאכטשוב זי"ע (שם משמואל פרשת צו תרע"א) הטעם שמקום שחיתת העולה הוא בצפון, כי עולה באה על הרהור הלב שהוא במצפון, על כן מקומו בצפון

ובן מסופר על הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע שאמר שכל זמן שהרה"ק רבי מרדכי מנעשכזי זי"ע היה העולם, היה יכול לישון במנוחה, אך כיון שנסתלק הרה"ק מנעשכזי אינו יכול לישון במנוחה מחמת שמוטל עליו לשמור על הדור שלא יכשלו בדבר חטא ועון.

ובזה מפרש הכתוב 'כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת איביך לפניך', שרומז על הצדיק שהשכינה שרויה עליו, והוא הולך עם כל איש ישראל להצילו ולהגינו מן החטא. ובזה מתקיים המשך הכתוב 'והיה מחנך קדוש', שישראל שמורים מכל חטא ועון גם בשוגג ובמחשבה.

ולבן כיון שהשתתף משה במלחמת סיחון ועוג, לא באו ישראל לידי חטא אפילו בשוגג ובהרהור, אבל במלחמת מדין שלא נשתתף עמהם משה, לכן באו לידי הרהור והוצרכו כפרה.

יא

ישראל למדו חומר פגם המחשבה מבליעות איסור שממא הכלי

והנה, יש להתבונן נקודה נוספת בפרשה זו, אמאי דוקא לאחר

והעולה מדבריו, שעיקר הפגם כשאדם עובר עבירה בשוגג, הוא שורש המחשבה שנתאוה בצפונות לבו לעבור על עבירה זו, ומחמת מחשבה זו בא לידי עבירה בפועל.

הצדיק שומר מכל הרהור חטא ועון

ובזה יובן פרשת הגעלת כלים המובא בפרשתינו. דהנה אמרו חז"ל (שבת סד ע"א) עה"פ (במדבר לא יד) 'ויקצף משה על פקודי החיל', אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון. אמרו לו, 'לא נפקד ממנו איש'. אמר להן אם כן כפרה למה, אמרו לו, אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור לא יצאנו. מיד 'ונקרב את קרבן ה' לכפר על נפשותינו לפני ה'.

ויש מקשים, אם הוצרכו ישראל כפרה על ההרהור במלחמת מדין, אמאי לא הוצרכו גם במלחמת סיחון ועוג, ומדוע לא נזכר כפרה על הרהור במלחמות אלו. והרה"ק החידושי הרי"ם מבאר בזה, כי במלחמת סיחון ועוג השתתף משה רבינו ע"ה, והוא היה צדיק הדור, ונודע שצדיק הדור שומר ומגן על ישראל שלא יכשלו בדבר חטא.

לְפִיכֶן מֵתַחִיל פְּרִשְׁת הַגְּעֵלַת כְּלִים זֹאת חֹקֵת הַתּוֹרָה, כִּי עֲנִין הַגְּעֵלַת הַכְּלִים מֵהַאִיסוּרִים הַבְּלוּעִים בְּתוֹכֵם, דּוֹמָה לַהֲפֵלִיא אֶל הַתּוֹרָה שִׁישׁ בְּכוּחָה לַהֲפֵלִיט וּלְדַחֹת אֶת הַהֲרַהּוּרִים הַבְּלוּעִים וּצְפוּנִים בְּלֵב הָאָדָם.

יג

יִשְׂרָאֵל הוֹצֵרְכּוּ לַהֲלַחֵם בַּמִּדְיָן
כְּדִי לַחֲתַכֶּפֶר בּוֹהַ עַל הַהֲרַהּוּרִים

וּלְפִי הַדְּבָרִים הָאֵמוּרִים, בְּהֵם מִבּוֹאָר פֶּגֶם מִחֲשֻׁבוֹת זְרוֹת, וְגוֹדֵל תּוֹעֵלַת הַמִּחֲשֻׁבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, יֵשׁ לְבֹאֵר בּוֹהַ עֲנִין נּוֹסֵף בְּפִרְשָׁה זֹאת שֶׁל מִלְחַמַת מִדְיָן, דְּלִכְאוּרָה אֵמָאֵי הוֹצֵרְכּוּ יִשְׂרָאֵל לַהֲלַחֵם עִם מִדְיָן וּלְהַרְגוֹ מֵהֵם כָּל זָכָר, הֲלֹא אִם יַעֲלֶה בְּרִצּוֹן ה' לְהַרְגוֹ אֹתָם, יָמוּתוּ כּוֹלָם כְּרַגַע אֶחָד, וְכִמוֹ שְׂרוּאִים שָׁמְתוּ בְּבֵת אַחַת כ"ד אֵלֶף מִיִּשְׂרָאֵל.

אֲמַנָּם, הַעֵיֶקֶר מֵהַ שִׁיעָצוּ יִשְׂרָאֵל לְמִלְחָמָה הִיָּה בּוֹהַ תְּכִלִּית וּמִטְרָה בְּפָנָי עֲצָמָה, שֶׁהָרִי אָמְרוּ 'מִיָּדִי הַרְהוּר לֹא יֵצְאוּ' וְעַל כֵּן הָיוּ צְרִיכִים לְכַפֵּר עַל הַהֲרַהּוּר. וּמִצִּינּוֹ שֶׁהַכֶּפֶרָה הִיא כַּעֲיִן הַחֲטָא, וְכִמ"ש (שְׁמוֹת י"א) בְּדָבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם, וּדְרָשׁוּ (סוֹטָה י"א ע"א) בְּקִדְרָה שְׁבִישְׁלוֹ, בַּה נְתַבְשְׁלוּ.

שֶׁהוֹרָה מִשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל הַלְכוֹת הַגְּעֵלַת כְּלִים, בָּאוּ אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה וּבִקְשׁוּ כִּפְרָה עַל הַהֲרַהּוּר. כִּי בְּתַחִילָה לֹא יָדְעוּ חוֹמֵר פֶּגֶם הַהֲרַהּוּר, אֲךָ כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמְעוּ שֶׁמִּשֶׁה אָמַר לְיִשְׂרָאֵל כִּי גַם אִיסוּר הַבְּלוּעַ בְּכִלֵּי צְרִיךְ לְהַגְעִילוֹ, וְטַעַם כַּעֵיֶקֶר, שֶׁאֵף שֶׁאִינוֹ נִרְאָה בְּחֹזֶן יֵשׁ בּוֹ כַּח לְטֵמָא הָאָדָם, מִיָּד בָּאוּ לְבַקֵּשׁ כִּפְרָה עַל הַבְּלוּעוֹת שֶׁבִקְרַבָם, דְּהֵינּוּ הַהֲרַהּוּר, שֶׁהוּא אִיסוּר שֶׁאִינוֹ נִרְאָה בְּחֹזֶן אֵלָּא צְפוּן בְּגִנּוּזֵי הַלֵּב, אֲךָ גְּדוּל כּוּחוֹ לְטֵמָא הָאָדָם.

יב

הַהֲרַהּוּר נִפְלַט עַל יְדֵי אֵשׁ הַתּוֹרָה

וְהָאוֹפֵן שָׁבוּ נִפְלַט הָאִיסוּר, הוּא ע"י הַגְּעֵלָה בְּרוֹתַחֲיָן. וְכִמוֹ כֵּן הַעֲצָה אִיךָ לְהַפְטֵר מִהַמִּחֲשֻׁבוֹת הוּא ע"י מִים רוֹתַחֲיָן, כִּי אֵין מִים אֵלָּא תּוֹרָה (ב"ק י"ז ע"א), וּמִים אֵלוֹ רוֹתַחֲיָן הֵם, 'כִּי הֲלֹא כֹה דְבָרֵי כֹאשׁ נֹאֵם ה'' (יִרְמִיָּה כג כט), וְעַל דֶּרֶךְ הַכְּתוּב 'כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבוֹא בְּאֵשׁ, תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהֵר'. וְכִמוֹ שֶׁדְּרָשׁוּ חַז"ל (סוֹכָה נב ע"ב) אִם פָּגַע בְּךָ מִנּוּוֹל זֶה מִשְׁכְּהוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, אִם אֲבָן הוּא נִימוֹת, אִם בְּרוֹזֵל הוּא מִתְּפוּצָן. כִּי גְּדוּל כַּח הַתּוֹרָה לְנִקּוֹת אֶת הָאָדָם מִכָּל לְכַלּוֹךְ וְחֲטָא. וְנוֹדַע מֵאֵמֵר הַרַמְבַּ"ם (ה'ל' אִיסוּ"ב כב כ"א) אֵין מִחֲשֻׁבַת עֵרִיוֹת מִתְּגַבְרַת אֵלָּא בְּלֵב פָּנוּי מִן הַחֲכָמָה.

בבחי' 'סור מרע'. וידועים דברי האוה"ח הק' (פרשת אחרי) כי כל מצות אשר צוה ה' לעם קדושו הם מצות שיכול האדם לעמוד בהם ויטה עצמו אל הרצון לעשותם, זולת מצות פרישת העריות הוא דבר שנפשו של אדם מחמדתן ואנוסתו עליהם לעשותם, זולת בהתעצמות הרחקת ב' דברים מהאדם, והם מרחק הרגש ראות העיין, ומרחק בחינת החושב, ואם ב' אלו לא יעשה אין אדם שליט ברוח זה לכלותה ממנו, כי כל שלא תהיה לו הרחקת הרגש הראות בדבר הגם שירחיק בחינת החושב לא ישלוט בעצמו לכלות ממנו הכרח החשק. עכד"ק.

והעולה מדבריו, שאם לא ירחיק ממנו ראיות אסורות והרהורים אסורים, לא יוכל לשלוט בעצמו ובהכרח יבוא לידי פגם וחטא. ואם העיין סתום מלהביט במה שאסרה תורה, יוכל לשמור גם מחשבתו שלא יבוא לידי הרהור.

ואיתא בירושלמי (ברכות פ"א ה"ה) ליבא ועינא תרין סרסוריין דחטאה דכתיב (משלי כג כו) 'תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרנה' אמר הקב"ה, אי יהבת לי לבך ועיניך אנא ידע דאת לי. והיינו שהקב"ה אומר לישראל, אם תתן לי לבך ועיניך, אני יודע שאתה שלי.

ולכן כאשר חטאו ישראל בהרהור, דהיינו שעלה בליבם רצון לחטוא אך לא חטאו בפועל, לכן היו צריכים כפרה על ידי שיצאו למלחמה, ועלה בליבם פחד ומורא מאימת המלחמה, וענין הפחד הוא ממה שהאדם חושב שיבוא אליו רע, אך בפועל לא יאונה לו שום רע. ונמצא שאותה מידה של הפגם כך בא להם הכפרה ע"י פחד המלחמה.

יד

ע"י הפחד השורר מתכפר מה שפגם בהרהור

ומזה יש ללמוד מוסר השכל, כאשר עתה בימים אלו שורר פחד ורעדה בארץ ישראל מאימת הישמעאלים, יש לידע שלא בא אלינו פחד זה אלא בכדי לכפר על ההרהורים שהם בחינת פחד שהוא במחשבת הלב, ולהורות לנו שנתגבר בתורה שמסלקת מהאדם כל הרהור רע.

טו

שמירת העינים הוא הכלי לשמירת המחשבה

ומלבד מה שיש להתגבר בתורה בבחי' 'עשה טוב' עוד יש להתגבר

אמנם העיקר הוא שמירת הראיה, וכאשר עיניו שמורות כראוי, לא יבוא לידי מחשבה והרהור רע. וכמו שאמרו חז"ל (סוטה ה ע"א) אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות, וכדכתיב 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' שהלב נמשך אחר ראיית העין, ועל כן יש להתגבר בשמירת העינים שזהו שורש לשמירת המחשבה, וע"י שמחשבתו שמורה כהוגן לא יבוא לידי חטא ועון.

יז

לעמוד בחזקה בפתחי מחשבתו

עצה נוספת מובאת מתלמידי הבעש"ט הק' האיך להלחם עם המחשבות המתעוררות בו, והוא על ידי שעומד בחזקה שלא להכניס שום מחשבה שאינה לרצון השי"ת, וכאשר מתגבר בזה, נפטרים והולכים להם כל המחשבות הללו.

ומעשה בתלמיד אחד שישב במעזריטש והתחמם לאורו הגדול של המגיד ממעזריטש זי"ע, ונכנס אל המגיד וביקש ממנו עצה כיצד להפטר ממחשבות זרות הטורדות אותו ואין לו דרך כיצד לדחותן ממנו. השיב לו המגיד, סע לזיטאמיר אל הרה"ק ר' זאב מזיטאמיר זי"ע, ושם תלמד עצה נכונה איך להפטר מהמחשבות.

אמנם מפרשים מאמר הכתוב (שמואל א' טז ז) האדם יראה לעינים, וה' יראה ללבב. שהשי"ת אומר לאדם, אם תקיים את חלקך לשמור את העינים כהוגן, אקיים את חלקי לשמור את הלב מכל הרהורא בישא.

ובזה מפרשים מאמר הכתוב (שמואל א' טז ז) האדם יראה לעינים, וה' יראה ללבב. שהשי"ת אומר לאדם, אם תקיים את חלקך לשמור את העינים כהוגן, אקיים את חלקי לשמור את הלב מכל הרהורא בישא.

טז

המחשבה אין לה כים וצריך ביותר להזהר בזה

ומובא בשם צדיקים לפרש בזה הפסוק (ויקרא ו, ב) צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה. ואמרו חז"ל (ספרא) יותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש חסרון כים. דהנה כל האברים יש להם כים ושער להגן עליהם מפני עבירה, כגון הפה יכולים לסגור, וכן האזנים והעינים והחוטם, אבל המחשבה שבמוח אי אפשר לסגור, ויש בו חסרון כים. והנה העולה מכפרת על המחשבה, ולכן דרשו בה חז"ל שביותר צריך לזרו במקום שיש חסרון כים, היינו המחשבה.

בעה"ב על חדרי לבבו ומשכן מחשבתו, ואם אינו רוצה לפתוח לא יוכל שום מחשבה והרהור להכנס שם.

יה

ע"י שמחה זוכה להנצל מכל
הרהור חטא ועון

עוד עצה איתא בספר התניא (פרק כו) שהשמחה הוא עצה נפלאה לעבודת השי"ת ולגרש כל מחשבות והרהורין בישין, וזל"ק: ברם כגון דא צריך לאודעי כלל גדול כי כמו שנצחון לנצח דבר גשמי, כגון שני אנשים המתאבקים זה עם זה להפיל זה את זה, הנה אם האחד הוא בעצלות וכבודות, ינוצח בקל ויפול, גם אם הוא גבור יותר מחבירו. ככה ממש בנצחון היצר, אי אפשר לנצחו בעצלות וכבודות הנמשכות מעצבות וטמטום הלב כאבן, כי אם בזריזות הנמשכת משמחה ופתיחת הלב וטהרתו מכל נדנוד דאגה ועצב בעולם. ע"כ.

ובן מובא מצדיקים שאותיות 'בשמחה' הוא כמו אותיות 'מחשבה'. כי זה תלוי בזה, ואם האדם בשמחה, ירחיק ממנו כל מחשבה שאינה טובה.

יצא אותו תלמיד מבית רבו, ונסע לזיטאמיר, שם מצא באישון לילה את בית הרה"ק מזיטאמיר, ונקש על הדלת. אך אין קול ואין עונה. בחוץ שרר אז קור גדול, וארכבותיו דא לדא נקשן, וניסה שוב לדפוק, והגביר את נקישותיו על הדלת, אך הרה"ק מזיטאמיר אינו פותח לו. וכך נרדם על סף הדלת מבחוץ, עד שלפתע פתח לו הרה"ק את הדלת לרווחה, ובסבר פנים יפות הזמינו הביתה, והחיה את נפשו במאכל ומשתה.

בעבור ימים אחדים ששהה בבית הרה"ק, ועדיין לא קיבל שום עצה ודרך בנוגע לענין מחשבותיו אשר הטרידוהו, ניגש אל הרה"ק ושאל אותו אולי יאות לו להורות לו הדרך הישר, ולהסביר לו מדוע שלחו המגיד אליו לזיטאמיר.

ויען לו הרה"ק, הלא ראית שכל אחד בעל הבית בכיתו, ברצותו פותח הדלת, וברצונו סוגר. ואם יחליט בעה"ב שאינו רוצה לפתוח הדלת, אין שום זר יכול להכנס פנימה, אפילו יגביר נקישותיו עד מאוד. ומכאן ראייה כי האדם שליט על מחשבתו, וכל אחד

יט

אין הקב"ה רוצה להעניש אלא
שישובו בתשובה

ישראל, וכן מצינו בדברי חז"ל (ברכות נט ע"א) לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומית שבלב, ומייתי ראה שנאמר (קהלת ג יד) 'והאלקים עשה שיראו מלפניו'.

כ

השי"ת מרחם על נשמת האדם
ומעוררו לפעמים ע"י עונש

כי לפעמים מתרגלים אנשים לחיי העוה"ז, וחושבים שהעולם כמנהגו נוהג, ללא מנהיג, ולית דין ולית דיין, ונופלים לשכחה מחמת שקועים בהבלי העולם או להביא פרנסה וכיוצ"ב, וכמעט שנכרתים לגמרי מעבודת הבורא, מאהבתו ויראתו ית"ש. ומחמת שהטובה הנצחית של הנשמה היא לעבוד את הבורא ולהתדבק בו, על כן מרחם ברחמים גדולים על הנשמה השוכנת בתוך חומר העכור, ומעורר את האדם ע"י מקל חובלים.

ואם יש שכל בקדקדו תופס את עצמו מיד, ומתעורר לעבודתו ית"ש וניצול מהמקל ומהעונש, אך באם שקוע כ"כ בהבלי העוה"ז עד שאינו מרגיש כלל, כמאמרם ז"ל (שבת יג ע"ב) אין שוטה נפגע, ואין בשר המת מרגיש באיזמל. מתעורר עליו השי"ת ברוב רחמים

ובעת כזאת, כאשר פחד ורעדה ממלאים ליבנו, מאימת הצר הצורר אשר ידו בכל ויד כל בו, הזמן גרמא להתעורר במאמר נפלא מהרה"ק רבי ישכר בער מראדושיץ זי"ע שרמז בזמר 'הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד'. כי הנה הנביא אומר (צפניה ג ו-ז) 'הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם מבלי עובר נצדו עריהם מבלי איש מאין יושב. אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר ולא יכרת מעונה'. והיינו שהשי"ת אומר לישראל - הבאתי פורענות על העכו"ם כדי שתראו ותיראו מלפני.

והמשל בזה, לילד שאינו מתנהג בטוב, ואמו מרימה עליו מקל חובלים ושבת מוסר, להפחידו כדי שיחזור למוטב. והנה הסיבה שאמו מרימה המקל אינו בכדי להכותו, אלא אדרבה, בכדי שייטיב מעשיו ולא תצטרך להכותו.

ועד"ז כתיב (קהלת ג יד) 'והאלקים עשה שיראו מלפניו'. וזאת, בכדי שיראו מלפניו ולא יצטרך להעניש את

את האדם אלא כדי שיראה את העונש ויתעורר לעבודתו ית"ש.

להשית עליו עונש שיטלטל אותו וינערנו מהעפר שהוא שקוע בו.

ומוכא במדרש (איכה רבה פרשה א)

שישעיה הנביא לא ידע שישראל עובדים ע"ז בצנעה, על כן לא הרשה למצרים לעבור בארץ, כדכתיב 'וחרב לא תעבור בארצכם' (ויקרא כו ו), ואפי' חרב של שלום. ונמצא שהפגם במחשבה שהוא בצעה גורם ח"ו לחרב ומלחמה. וכאשר ישראל מתחזקים בתורה ובמצוות כתיב 'ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם'.

ויקרי רצון שיתהפכו אלו הימים מצרה לרווחה, מאבל ליום טוב, וכדכתיב 'א"ך טוב וחסד', שכ"א הימים של בין המצרים יתגלו במהרה לחסדים נגלים, בגאולה השלימה בקרוב במהרה בימינו אכי"ר.

כא

העונש אינו עשוי לבוא בפועל אלא כדי לראותם ולהתעורר בתשובה

וזה נרמז בזמר 'הנרות הללו' היינו נשמות ישראל, כי הנשמה נרמזת בנר כדכתיב נר ה' נשמת אדם, ונשמות אלו 'קודש הם' חלק אלוך ממעל שנחצבו מתחת כסא הכבוד, ואינם רוצים לחטוא, ולכן 'אין לג"ו רשות להשתמש בהם' כי לג"ו בגימטריא פ"ו כמנין שם אלקי"ם שהוא מידת הדין, והיינו שאין צריך להשתמש במידת הדין, וכל המטרה של העונש היא רק להפחיד האדם שירא מלפני השי"ת, וזה שאמר 'אלא לראותם בלבד' שאין העונש עשוי בכדי להכות

פרשת פינחס

כי עין בעין יראו

יתבאר כי שלימות האמונה תלויה בקדושת העינים, ובכך זוכה האדם להיות מרכבה לשם י"ה שהוא בחינת בית המקדש, וביותר בהודשי העינים תמוז ואב

עוד כתב בעל הטורים וז"ל: שני פסוקים מתחילין 'לכן אמור'. הכא. ואידך 'לכן אמור לבני ישראל' (שמות ו, ו). ע"כ. ויש להבין השייכות בין שני פסוקים אלו.

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר כה, יא-יב).

והנה בפרשתינו נמנה מספר בני ישראל, ונאמר בהם (במדבר כו, ה) 'חנוך משפחת החנוכי, לפלוא משפחת הפלואי, ופירש רש"י: לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה, לומר, מעיד אני עליהם שהם בני

ודרשן חז"ל (במדב"ר כא, א): 'בדין הוא שיטול שכרו'. ונתקשו המפרשים, מה נשתנה מעשה פנחס משאר מעשים טובים, שהרי בכל המצוות שנינו 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', ואילו כאן 'בדין הוא שיטול שכרו'.

שוטה, כי באותו שעה שוכח מכל זה, ואינו שם על לבו כלל שהשי"ת צופה והכל גלוי וידוע לפניו והוא עומד עליו, ואם כן אינו אלא מוטעה ושוגג ושכוח. עד כאן דברי הישמח משה'.

ב

אמונה וקדושה כרוכים יחדיו

והנה איתא בזוה"ק (סתרי תורה וירא, צז:), 'ברית רזא דמהימנותא', ששלימות האמונה אינה באה אלא ע"י קדושה, כי הא בהא תליא, ואם האדם פוגם ח"ו בשמירת הברית נופלים אצלו תיכף ספיקות ובלבולים באמונה, וכמו שמצינו לגבי עמלק שנאמר בו 'אשר קרך', ופירש רש"י כמה פירושים, לשון קרי וטומאה, ולשון קרירות וגם נודע כי 'עמלק' בגימטריא 'ספק', כי תרוייהו כחדא אזלי, והאמונה תלויה ועומדת בשמירת הברית, ואם יש פגם בקדושה נופלות ספיקות באמונה.

ג

אין ישראל ניוונין בעולם הזה
אלא בשכר האמונה

ולאחר הקדמה זו מביא כ"ק אאמו"ר זי"ע את דברי הרבי ר' העשיל

אבותיהם. וזהו שמפורש ע"י דוד (תהלים קכב, ד) 'שבטי יה עדות לישראל', השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך בכלום כתיב 'החנוכי' 'הפלואי'. ע"כ. ויש להבין מדוע הטיל הקב"ה ביניהם שם י"ה דוקא.

א

אין אדם חוטא אלא א"כ נכנס
בו רוח שטות

ובכדי להבין כל הנזכר, נקדים תחילה את דברי כ"ק אאמו"ר זצוק"ל בספה"ק דברי אמונה המאריך בשבח מעלת האמונה שהיא יסוד כל התורה ויסוד כל המצוות, וכמו שכתב בספה"ק ישמח משה (פר' נצבים) כי לכאורה יקשה מאוד על עוברי עבירה, ממה נפשך, אם באותו שעה מאמין ויודע שהבורא ב"ה צופה ורואה במעשיו איך אפשר לחטוא ולהמרות עיני כבודו, הלא אם היה אדם חשוב עומד לפניו היה בוש מעשות כדבר הזה, כל שכן לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. ואם ח"ו אינו מאמין, זה קשה מהראשון, כי מי זה אשר בשם ישראל יכונה אשר לא ימסור נפשו לבלי לכפור.

ואין תירוץ לזה רק מאמר חז"ל (סוטה ג). 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות', כלומר, אין קושיא על

ושאר ב' המצוות ממנין תרי"ג מצוות, איתא בגמרא (מכות שם) דשתי דיברות הראשונות 'אנכי' ו'לא יהיה לך' מפי הגבורה שמענו. ומעתה אתי שפיר מה טעם אין ישראל אוכלים בעולם הזה אלא בשכר האמונה, דהא מצות אמונה שמענו מפי הקב"ה בעצמו ולא על ידי שליח, אם כן מחוייב הוא ליתן שכר האמונה תיכף ביומו, ומשום הכי נזונון ישראל בעולם הזה בשכר האמונה דייקא.

ומובא מהרה"ק ה'אמרי אמת' מגור זי"ע (ליקוטי יהודה ר"פ פנחס) לבאר בזה דברי המדרש האמור לעיל גבי פנחס 'בדין הוא שיטול שכרו', דהנה ידוע כי באותה שעה נתעלמה הלכה ממש רבינו ולא זכר כי הלכה היא ואין מורין כן, נמצא שפנחס לא נצטווה ע"י שליח - הוא משה רבינו - אלא מעצמו עשה מעשה, וא"כ בדין הוא שיטול את שכרו בהאי עלמא, דהא עתה איכא ביה משום 'לא תלין'. ודפח"ח.

אבן בספה"ק דברי אמונה מבאר כי פינחס תיקן את מצות האמונה עצמה הכלולה בשני דברות הראשונות 'אנכי' ו'לא יהיה לך' אשר ישראל לא קיבלוה ע"י שליח אלא מפי הגבורה שמעוה, ולפיכך 'בדין הוא שיטול שכרו' מצד דין 'ביומו תתן שכרו', וכאמור כי

מקראקא זי"ע על המדרש 'כל מה שישראל אוכלים בעולם הזה אינם אוכלים אלא בשביל שכר האמונה'. ותמוה, מפני מה אינם נזונוים אלא בעבור זאת.

ומפרש, דהנה באמת קשה אמאי 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' (קידושין לט:), הא כתיב (דברים כד, טו) 'ביומו תתן שכרו', ואיתא במדרשים (שמו"ר ל, ופסיקתא רבתי פיסקא כג) כי הקב"ה מקיים מצוות התורה, וא"כ האיך מלין הקב"ה את השכר עד לעתיד לבוא, הלוא בעה"ב אשר אינו משלם את שכרו של הפועל באותו היום עובר על לאו ד'לא תלין'.

וצריך לומר, דהא קיימא לן (עין ש"ך חו"מ סי' שלט סעיף יז) דאם שכר את הפועל על ידי שליח אינו עובר משום 'בל תלין', דהבעל הבית יכול לומר אני לא שכרתיך והשליח אומר הא לא עבדת אצלי. והנה התורה ניתנה לנו על ידי שליח - הוא משה רבינו עליו השלום, ומשום הכי אין הקב"ה עובר משום 'לא תלין'.

ובן נאמר (דברים לג, ד) 'תורה צוה לנו משה', 'תורה' עולה כמנין תרי"א (מכות כג: כד.), לרמז על תרי"א מצוות שמסר הקב"ה לישראל על ידי שליח, הוא משה רבינו ע"ה.

הרה"ק רבי ישראל מפיקוב זי"ע בן הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, המבאר בקדשו מה טעם נקרא בין המקדש בשם 'הר המוריה', ומפרש, כי מצינו בבית המקדש כמה וכמה ענינים הרומזים אל השם י"ה, כגון חמשה עשר פרקי שיר המעלות כנגד חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים שעליהן לויים עומדין בכלי שיר ואומרים שירה (סוכה נא:), ומבואר בכלי יקר (בראשית ו, טו) שהוא כנגד שם י"ה. וכן שנינו במס' שקלים (פ"ה מ"א) שהיו במקדש ט"ו ממונים. ולכן נקרא שמו 'הר המוריה', מלשון 'מורה י"ה', לפי שהוא מורה על שם י"ה.

ובזה יובן הא דתנן בענין שמחת בית השואבה (סוכה נא:): 'הגיעו למעלה עשירית, תקעו והריעו ותקעו'. כי בהגיעם למעלה עשירית, שם מסתיימת אות י' ומתחלת אות ה', עצרו שם ותקעו והריעו ותקעו, להורות על שם י"ה הנרמז בחמש עשרה מעלות הללו.

ובן כתיב (תהלים קלה, ה) 'כי יעקב בחר לו יה', והוא רומז על בית המקדש שנקרא בשם י"ה, והוא נבחר להקראות בשם שקרא לו יעקב, כפי שדרשו רז"ל (פסחים פח:): 'לא כאברהם שקראו 'הר', ולא כיצחק שקראו 'שדה', אלא כיעקב

שכרה של מצות האמונה משתלמת בעולם הזה.

כי הנה בעוון פעור נפלו ישראל לידי פגם הקדושה, ועי"ז נתרופפו ג"כ באמונה, דהלוא הא בהא תליא, וכיון שנתקנא פינחס לכבוד קונו ושיבר את קליפת הטומאה, ממילא החזיר לישראל גם את מידת האמונה, ובעבור זאת נטל את שכרו בדין, משום דעל מצות האמונה איכא שכר מצוה גם בהאי עלמא.

ובזה מבאר כ"ק אאמו"ר את תורת המסורה, דמקרא אחד אומר 'לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום', ובמקרא אחר נאמר 'לכן אמור לבני ישראל אני הוי"ה', וכוונת הדברים, כי באם מקיים בשלימות את הפסוק הראשון העוסק בענין תיקון הברית, אזי עי"ז נקל לו לקיים את הפסוק השני העוסק בענין האמונה, לפי ששניהם כרוכים זה בזה, ו'ברית רזא דמהימנותא', כמובא לעיל. ע"כ דברי כ"ק אאמו"ר זי"ע.

ד

בית המקדש רומז על שם י"ה

והנה אחר שנתברר לנו כי הקדושה והאמונה כרוכים יחדיו כחטיבה אחת, נוסף להביא את דברי קדשו של

ופירש רש"י: 'שכינה ביניהם', שהרי חילק את שמו ושיכנו ביניהן, יו"ד באיש, וה"י באשה.

ולבן נרמז שם י"ה במשכן ונצטוו ישראל להביא חמשה עשר דברים עם אבני השוהם, כי המשכן היה יחוד קוב"ה ושכינתיה באשר שם השרה השי"ת את שכינתו בתחתונים, וכל זה מורה על שם י"ה וכאמור. עכד"ק.

נמצא כי שם י"ה רומז על ענין הקדושה, אך עדיין צריך להבין אמאי אמנם רומז שם י"ה על ענין הקדושה.

ו

עיקר הקדושה תלוי בעינים

וכרי לבאר הענין יש לומר, דהנה נודע כי עיקר הקדושה תלוי בעינים, וכמו שכתב בספה"ק תפארת שלמה (פר' בלק) וזל"ק: ידוע כי עיקר הקדושה של האדם הוא בשמירת העינים בחינת הראות, כמו שכתוב (בראשית לח, כא) 'איה הקדשה היא בעינים', כלומר הקדושה היא בעינים. לכן צריך שמירה מעולה מאוד, כי 'היזק ראייה שמייה היזק' (ב"ב ב:), רצונו לומר, שפוגם בשם י"ה כנרמז בתיבת שמי"ה, כלומר שם י"ה. וזהו

שקראו 'בית', ולכן נקרא שמו 'בית הבחירה', שהוא אותיות 'בחר י"ה'.

ונמצינו למדים, כי בית המקדש רומז על שם י"ה. אמנם עדיין אין בידינו טעם הדבר, מפני מה נרמז בו שם י"ה דייקא ולא שאר שמות.

ה

שם י"ה רומז על יחוד גשמי ורוחני

ומצינו מרגניתא טבא בספה"ק מגלה עמוקות (פר' קדושים), הכותב כי בפסוק 'דברו אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו' ישנן ט"ו תיבות, ומבאר כי בכל מקום שבא לגדור ערוה, שם תמצא קדושה. והנה שם י"ה רומז על מידת הקדושה, כי הוא מחבר את הגשמי והרוחני כאחד, ואינו מפריד הגשמי להיות נפרד לעצמו. כי הנה ידוע מאמרם ז"ל (מנחות כט:): 'כי ביה ה' צור עולמים' (ישעיה כו, ד), בשתי אותיות ברא הקב"ה את עולמו, העוה"ב נברא ביו"ד, והעוה"ז נברא בה"א. הרי, כי שם י"ה מרמז לחיבור שני עולמות אלו - העוה"ז והעוה"ב, הרומז על הרוחני והגשמי.

וזהו סוד מאמרם ז"ל (סוטה יז). 'איש ואשה שכינה שרויה ביניהם'.

האדם, כי מחשבתו של האדם היא האדם עצמו, וכנודע דברי הבעש"ט אשר במקום שמחשבתו נמצא - שם נמצא כל האדם, וכל גופא בתר רישא גרירא, ועל כן אמרו ז"ל (שבת יא.): 'כל מיחוש - ולא מיחוש ראש', כי האדם החש ברגלו יכול להמשיך בסדר יומו, אך מי שמחשבות ראשו מבולבלות עליו, אינו בגדר אדם כלל. ולזה אמרה תורה 'שאו את ראש בני ישראל', כי יש לנשא ולרומם את ראש האדם שהוא חלק המחשבה, לפי שבו תלויה כל קומת האדם.

והנה שני שמות י"ה שבמוח האדם, נרמזים בשתי העינים שבאדם, כי ההרהור נקרא על שם העינים, לפי ששורש המחשבה הוא במה שעניו של אדם רואות, ובאם עוצם עיניו מראות ברע, מתקדשת מחשבתו, ובכך מתקדשת כל קומתו, וזוכה להיות מרכבה לשם הוי"ה הקדוש.

ובן איתא בכתבי האריז"ל כי שתי העינים מכוונות נגד המוח, עין ימין נגד חכמה, ועין שמאל נגד בינה.

ולפיכך היזק ראייה שמי"ה היזק, כי הפוגם חלילה בעיניו, גורם פגם אל שתי אותיות י"ה שהן חלק המחשבה - חכמה ובינה, ובזה נמשך ג"כ

שכתוב 'וכיסה את עין הארץ', לשון כסות עינים, שראה בלק את בני ישראל ששומרים בחינת הראות. אבל אצל בלעם הרשע כתיב (במדבר כד, ד) 'נופל וגלוי עינים', זאת הנפילה שלו כי היה גלוי עינים, שלא שמר בחינת הראות כנזכר. עכד"ק.

וביאור דברי קדשו בענין 'היזק ראייה שמיה היזק', אמאי פוגם בשם י"ה דוקא, יש לומר דהנה כללות קומת האדם רומזת על שם הוי"ה הק', כי ארבע אותיות שם הוי"ה נחלקות לעשר ספירות, בסדר זה: אות י' רומזת לחכמה, אות ה' רומזת לבינה, אות ו' רומזת לששת המידות חג"ת נה"י, ואות ה' רומזת למלכות.

והנה אותיות י"ה דשם הוי"ה שהן נגד חכמה ובינה, נמצאות במוח האדם ששם משכן החכמה והבינה, ואותיות ו"ה דשם הוי"ה נמצאות בגוף האדם [שתי ידיו וגופו נגד חסד גבורה תפארת, והרגלים נגד נצח הוד יסוד]. וכאשר האדם מקדש את כל קומת גופו, הרי הוא נעשה מרכבה לשם הוי"ה הקדוש, וזוכה להיות קומה שלימה.

אמנם עיקר חשיבות האדם הוא בראש, שהוא החלק היותר נכבד בגוף

פגם לשתי אותיות אחרונות ו"ה דשם הוי"ה הרומזות על שאר קומת הגוף, כי כל גופא בתר רישא גריר כנזכר.

פגם לשתי אותיות אחרונות ו"ה דשם הוי"ה הרומזות על שאר קומת הגוף, כי כל גופא בתר רישא גריר כנזכר.

והוא שאמר הכתוב (שמות טו, ב) 'עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה', כי באם יש לו עוז וחוזק בשתי אותיות י"ה, אזי נשפעת עליו ישועה גדולה, כי שם הוא שורש הכל, וכמאמר הירושלמי (ברכות פ"א ה"א): כתיב (משלי כג, כו) 'תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה', אמר הקב"ה: אי יהבת לי לבך ועיניך, אנא ידע דאת לי. ע"כ.

והוא שאמר הכתוב (שמות טו, ב) 'עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה', כי באם יש לו עוז וחוזק בשתי אותיות י"ה, אזי נשפעת עליו ישועה גדולה, כי שם הוא שורש הכל, וכמאמר הירושלמי (ברכות פ"א ה"א): כתיב (משלי כג, כו) 'תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצורנה', אמר הקב"ה: אי יהבת לי לבך ועיניך, אנא ידע דאת לי. ע"כ.

וכאשר יראה האדם כי דעתו איננה מיושבת עליו ונפשו עגומה והוא מלא ספיקות ובלבולים, ידע כי שורש הדבר התחיל בפגם העינים, כי היזק פגם הראות נכנס אל המוח ומבלבלו בספיקות ודעתו אינה מיושבת עליו, עד שנופל לעינוי הגדול ביותר שהוא פיזור הנפש. ומאידך, שמחת החיים ויישוב הדעת וחוזק הנפש - הכל תלוי במחשבה, והמחשבה תלויה ועומדת בעינים.

וכאשר יראה האדם כי דעתו איננה מיושבת עליו ונפשו עגומה והוא מלא ספיקות ובלבולים, ידע כי שורש הדבר התחיל בפגם העינים, כי היזק פגם הראות נכנס אל המוח ומבלבלו בספיקות ודעתו אינה מיושבת עליו, עד שנופל לעינוי הגדול ביותר שהוא פיזור הנפש. ומאידך, שמחת החיים ויישוב הדעת וחוזק הנפש - הכל תלוי במחשבה, והמחשבה תלויה ועומדת בעינים.

וזך בא מפאת יראת שמים, כי אותיות 'ראיה' עולה 'יראה', כמו שאמרו (חגיגה ה.) 'כדרך שבא לראות כך בא ליראות'.

וזך בא מפאת יראת שמים, כי אותיות 'ראיה' עולה 'יראה', כמו שאמרו (חגיגה ה.) 'כדרך שבא לראות כך בא ליראות'.

וזך הרמז בדברי רז"ל (ב"מ פ:) שומר לי ואני אשמור לך שומר ש.כר. אם אתה שומר מה שנוגע לי, אני אשמור לך,

שורה בהר המוריה ובבית הבחירה, אך כיון שבעונותינו הרבים חרב בית המקדש, כיצד נוכל לזכות ל'הר ה' יראה', שיושפע עלינו שם י"ה.

והתשובה לכך נרמזת בפיוט 'אזכרה אלהים ואהמיה בראותי כל עיר על תילה בנויה ועיר האלקים מושפלת עד שאול תחתיה', אמנם 'בכל זאת אנו ליי"ה ועינינו ליי"ה', כי אף שחרב בית מקדשינו, בכל זוכים 'אנו ליי"ה', היינו לשם י"ה, על ידי 'עינינו ליי"ה', ששומרים העינים שהן בחינת שם י"ה כנוצר.

ויש להוסיף בזה, דהנה איתא בספר נפש יהודה להג"ר יהודה לייב מזאלקווא זצ"ל, על הפסוק (משלי ד, כה) 'עיניך לנוכח יביטו ועפעפיך יישירו נגדך', רוצה לומר כי שלמה המלך ע"ה מלמד לאדם דעת האיך להתנהג בלכתו בדרך, לבל יביט לצידי הדרכים שמא יכשל בראיה אסורה, ועל כן יעץ בחכמתו 'עיניך לנוכח יביטו', שלא יתור אחר עיניו לימין או לשמאל וכל שכן שלא לאחוריו, אך גם לא יעצום עיניו לגמרי, אלא 'לנוכח יביטו' - שיביט נגדו כדי שלא יתקל באבן נגף.

ובהיות האדם מביט נכחו, יראה ג"כ להיזהר שלא יגביה עיניו

כמו שכתוב 'יצרנהו כאישון עינו'. רצונו לומר, הקב"ה שומר את האדם השומר אישון עינו. עד כאן תורף דבריו.

ויש להוסיף בדבריו, דהנה בית המקדש הוא בחינת ממוצע בין ישראל לאביהם שבשמים, ולענין חובת הראיה בבית המקדש אמרו חז"ל (חגיגה ה ע"א) 'כדרך שבא לראות כך בא ליראות', שכיון שבית המקדש הוא בחינת שם י"ה, אזי ככל ששומר יותר על העינים שהן בחינת שם י"ה, כך ממשיך עליו קדושה יתירה והשפעה עליונה.

וכן מצינו בענין הביכורים, שכתב הרמב"ם (הל' ביכורים פ"ד הי"ז): הגיעו להר הבית נוטל כל אחד ואחד סלו על כתפו ואומרין 'הללויה הללו אל בקדשו וכו' עד 'כל הנשמה תהלל יה הללויה'. ע"כ. והיינו שכל הנשמה מלאה על ידי שם י"ה, שהוא ענין קדושת העינים.

ז

בזמנינו זוכים לשם י"ה על ידי שמירת העינים

וכתב בספר אמרי קודש, דהא תינח בזמן שבית המקדש היה קיים היו ישראל יכולים לזכות לשם י"ה שהיה

ואותיות אלו י"ה רומזות לקדושה ואמונה התלויים זה בזה, כי אות י' רומזת לחכמה הנקראת 'ראיה' הרומזת לקדושת העינים, ואות ה' רומזת לבינה הנקראת 'שמיעה' הרומזת לאמונה, לפי שענין האמונה הוא בדבר אשר איננו יכול לראותו, כי-אם להאמין באמונה שלימה.

ואיתא מהאריז"ל כי שני החודשים תמוז-אב נקראים חדשי העינים, בסוד הכתוב (איכה א, טז) 'על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים'.

ויש לרמז בזה, כי הנה כאשר פוגם האדם את עינו ח"ו - עלול הוא להפוך חלילה את צירוף האותיות 'עין' לצירוף 'עני', כי על ידי פגם הקדושה נפסקת ההשפעה העליונה.

והנה שתי פעמים 'עין' עולין כמנין ס"ר, וכמו שנאמר אצל משה (שמות ג, ד) 'וירא ה' כי סר לראות', והיינו שכוחו היה בעיניו, ובכח זה יכול היה להשפיע לישראל ולהוציאם משפלות גלותם ולהנחיל למו את התורה הקדושה.

ואיתא בספה"ק בני יששכר (תמוז-אב מאמר א) כי 'פינחס אליהו' עולין בגימטריא ס"ר. והיינו שבכח קנאותו של פינחס אשר נתקנא עבור

למרחקים, אלא רק כפי הנצרך לו לראייתו. ועל כן אמר 'עפעפיך יישירו נגדך', כי כאשר צופה למרחוק מתרוממים עפעפיו, והרוצה לשמור על עיניו צריך להיזהר בכך שלא יגביה את עפעפיו יותר מדי.

ורמז הכתוב ענין זה בקדושתו של יוסף אשר נאמר בו (בראשית מט, כב) 'בן פורת יוסף, בן פורת עלי עין', כי באם ירצה לזכות לדרגת 'בן פורת יוסף' כמו שפירש רש"י: 'חינו נטוי על העין הרואה אותו', צריך שיקיים בעצמו 'עלי עין', 'עלי' ראשי תיבות 'עין' ל'נוכח י'ביטו, 'עין' ראשי תיבות 'עפעפיך יישירו נגדך'.

ה

הקב"ה הטיל שם י"ה על השבטים

ועתה ניתנה ראש ונחזור לענין שם י"ה אשר הטיל הקב"ה על השבטים, כי הנה שם י"ה הוא עדות על ישראל שמתנהגים בקדושת העינים שהן שורש כל קדושת האדם, וכמובא לעיל כי העינים נרמזות בשם י"ה, ולכן הטיל שמו עליהם 'הראובני' 'השמעוני', שהוסיף עליהם אותיות שם י"ה, אחת מכאן ואחת מכאן, למען יעמוד עדות לישראל שנולדו בקדושה.

חודשי העינים אשר יש להתחזק בהם בקדושה יתירה, ובכך נתחזק באמונה שלימה, ובקרוב בימינו יתקיים בנו מקרא שכתוב (ישעיה נב, ח) 'כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון', וככל שיתגבר ויתחזק בקדושת עיניו ובאמונה טהורה, כך יזכה לעתיד לבוא אל הנבואה העתידה (שם מ, ה) 'ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר', ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה ברחמים אכ"ר.

קדושת ישראל, יכולין לתקן פגם הראות, ופינחס אליהו שבגימטריא כמנין שני פעמים 'עין', יבוא לבשרינו בשורת הגאולה ויתקן את שני חודשי העינים בהם אנו מתאבלים על שריפת בית אלוקינו.

ויהי רצון מלפני אבינו בשמים, שנוכל להתעורר בקדושה ואמונה התלויים זה בזה, ובפרט בחודשים אלו הנקראים